

26. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rezerwy

	Nota	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Długoterminowe zobowiązania finansowe:		23.281	8.906
Zobowiązania inwestycyjne		2.955	8.070
Zobowiązania wobec Polskiej Fundacji Narodowej (1)		19.019	-
Pozostałe		1.307	836
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe		1.941.687	1.405.335
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		1.718.178	1.232.510
Zobowiązania inwestycyjne		147.696	110.710
Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) (2)		57.801	43.792
Zobowiązania wobec Polskiej Fundacji Narodowej (1)		5.000	-
Pozostałe		13.012	18.323
Zobowiązania finansowe		1.964.968	1.414.241
Długoterminowe zobowiązania niefinansowe:		1.177.641	1.283.665
Rezerwy	26.1	1.164.360	1.269.053
Dotacje		10.093	11.157
Pozostałe		3.188	3.455
Krótkoterminowe zobowiązania niefinansowe:		1.395.567	1.230.920
Rezerwy	26.1	92.711	143.291
Zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług (VAT)		443.199	337.431
Zobowiązania z tytułu akcyzy i opłaty paliwowej		698.110	604.528
Pozostałe zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy		73.890	61.430
Dotacje		24.311	23.924
Zaliczki na dostawy		5.254	3.925
Zobowiązania z tytułu programu lojalnościowego NAVIGATOR		15.767	12.655
Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) (2)		5.455	12.125

Rezerwa na pokrycie niedoboru uprawnień CO ₂	9.790	1.059
Pozostałe	27.080	30.552
Zobowiązania niefinansowe	2.573.208	2.514.585
Razem	4.538.176	3.928.826
w tym:		
część długoterminowa	1.200.922	1.292.571
część krótkoterminowa:	3.337.254	2.636.255
- z tytułu dostaw i usług	1.718.178	1.232.510
- pozostałe	1.619.076	1.403.745

⁽¹⁾ Grupa LOTOS S.A., jako jeden z fundatorów utworzonej w 2016 roku Polskiej Fundacji Narodowej („PFN”, KRS 0000655791) zobowiązana jest do corocznego przekazywania środków finansowych na cele działalności statutowej fundacji przez okres kolejnych 10 lat. Łączne zaangażowanie finansowe Spółki w działalność PFN zostało ustalone na poziomie zdyskontowanych przyszłych wpłat w kwocie 29.019 tys. zł (patrz [nota 9.4](#)). W dniu 30 grudnia 2016 roku Spółka dokonała zasilenia funduszu założycielskiego PFN w kwocie 5.000 tys. zł, natomiast pozostałe na dzień 31 grudnia 2016 roku zobowiązanie wynikające z zapisów statutu fundacji wynosi 24.019 tys. zł (z tego kwotę 5.000 tys. zł zaprezentowano w części krótkoterminowej, a 19.019 tys. zł w części długoterminowej zobowiązań finansowych).

⁽²⁾ Zobowiązania spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A., segment wydobywczy) z tytułu wzajemnych rozliczeń pomiędzy operatorem a uczestnikami konsorcjum na poszczególnych złożach norweskich.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 7 - 60 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w [nocie 28.3.1](#).

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań została przedstawiona w [nocie 28.5](#).

26.1 Rezerwy

	Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji							
	Nota	Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego			Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe	Razem	Pozostałe rezerwy	Razem
		Polska	Norwegia	Litwa				
1 stycznia 2016		191.837	986.439	14.133	25.770	1.218.179	194.165	1.412.344
Utworzenie		-	-	-	-	-	29.310	29.310
Aktualizacja szacunku kosztów likwidacji		(11.254)	(119.901) ⁽¹⁾	(1.523)	-	(132.678)	-	(132.678)
Aktualizacja szacunku rezerw z tytułu warunkowych płatności		-	-	-	-	-	(27.513)	(27.513)
Zmiany wysokości rezerw wynikające z przybliżenia czasu wykonania zobowiązania (efekt odwracania dyskonta)	9.6	5.639	40.349	826	75	46.889	2.238	49.127

Odsetki od funduszu likwidacji zakładu górniczego	310	-	-	-	310	-	310
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	93.610	532	-	94.142	11.491	105.633
Wykorzystanie	-	(41.861)	-	(158)	(42.019)	(105.652) ₍₂₎	(147.671)
Rozwiązanie	-	-	-	(10.499)	(10.499)	(21.292)	(31.791)
31 grudnia 2016	186.532	958.636	13.968	15.188	1.174.324	82.747	1.257.071
w tym:							
część długoterminowa	186.532	944.339	13.968	13.805	1.158.644	5.716	1.164.360
część krótkoterminowa	-	14.297	-	1.383	15.680	77.031	92.711

Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji:

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Polska- rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach górniczych B-3 i B-8 oraz fundusz likwidacji zakładu górniczego tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Norwegia- rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalni ropy naftowej na złożu YME (w tym rezerwa na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU) oraz kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na złożach Heimdal oraz Sleipner.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Litwa- rezerwy na przyszłe koszty likwidacji litewskich kopalni ropy naftowej.

Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe- rezerwa na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Terminale S.A., rezerwa na szacunkowe koszty demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) oraz na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń.

(1) Wartość dotyczy głównie rezerw na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego dotyczących pakietu aktywów Heimdal oraz Sleipner.

(2) W tym kwota 103.003 tys. zł (217.995 tys. NOK) dotycząca rezerwy z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Sleipner.

	Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji							
	Nota	Polska	Norwegia	Litwa	Rezerwy na wyłączone z użytkowania z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe	Razem	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2015		183.579	497.194	14.302	30.504	725.579	52.849	778.428
Utworzenie		-	610.121 ⁽¹⁾	361	512	610.994	150.353 ₍₃₎	761.347
Aktualizacja szacunku kosztów likwidacji		5.574	17.253	(1.245)	(2.319)	19.263	-	19.263
Aktualizacja szacunku rezerw z tytułu warunkowych płatności		-	-	-	-	-	4.794	4.794
Zmiany wysokości rezerw wynikające z przybliżenia czasu wykonania zobowiązania (efekt odwracania dyskonta)	9.6	4.965	15.943	720	64	21.692	510	22.202
Odsetki od funduszu likwidacji zakładu górniczego		469	-	-	-	469	-	469
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(59.326)	(5)	-	(59.331)	(8.587)	(67.918)
Wykorzystanie		-	(94.746) ₍₂₎	-	(480)	(95.226)	(2.008)	(97.234)
Rozwiązanie		(2.750)	-	-	(2.511)	(5.261)	(3.746)	(9.007)

31 grudnia 2015	191.837	986.439	14.133	25.770	1.218.179	194.165	1.412.344
w tym:							
część długoterminowa	191.837	882.753	14.133	24.142	1.112.865	156.188	1.269.053
część krótkoterminowa	-	103.686	-	1.628	105.314	37.977	143.291

Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji:

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Polska- rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach górniczych B-3 i B-8.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Norwegia- rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalni ropy naftowej na złożu YME (w tym rezerwa na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU) oraz kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na złożach Heimdal oraz Sleipner.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Litwa- rezerwy na przyszłe koszty likwidacji litewskich kopalni ropy naftowej.

Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe- rezerwa na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Terminale S.A., rezerwa na szacunkowe koszty demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) oraz na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń.

⁽¹⁾ Utworzenie rezerwy na likwidację w związku z nabyciem pakietu aktywów Sleipner (patrz [nota 13.1.3 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2015](#)).

⁽²⁾ Wartość dotyczy głównie wykorzystania rezerwy na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU oraz demontażu aktywów trwałych na złożu YME w kwocie 62.043 tys. zł. Rezerwa została utworzona w związku z porozumieniem pomiędzy operatorem złoża YME - spółką Talisman i właścicielem platformy wydobywczej - spółką SBM zawartym w marcu 2013 roku (patrz także [nota 30.1](#) oraz [13.2.2](#)).

⁽³⁾ W tym kwota 133.157 tys. zł dotycząca rezerwy z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Sleipner (patrz [nota 13.1.3 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2015](#)).

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego - Norwegia

Rezerwa na likwidację i rekultywację kopalni ropy naftowej na złożu YME

Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwa na likwidację i rekultywację kopalni na złożu YME zaprezentowana została [w pozycji Pozostałe zobowiązania i rezerwy](#) w kwocie 159.156 tys. zł i odzwierciedla dokonany na podstawie najlepszej wiedzy Grupy aktualny szacunek przyszłych kosztów usunięcia związanej z YME infrastruktury oraz kosztów na rekultywację terenu z tym związanych, przy założeniu likwidacji inwestycji w roku 2031. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość rezerwy wynosiła 141.407 tys. zł.

Rezerwa związana z usunięciem wadliwej platformy MOPU ze złoża YME

Jak przedstawiono w [nocie 30.1](#), w marcu 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman Energy Norge AS („Talisman”, „Operator”) i dostawca platformy MOPU (ang. „Mobile Offshore Production Unit”) przeznaczonej do eksploatacji złoża YME - spółka Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie usunięcia wadliwej i ewakuowanej od połowy lipca 2012 roku platformy ze złoża YME oraz zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych pomiędzy stronami umów i porozumień w związku z realizacją projektu YME. W wyniku porozumienia Grupa ujęła rezerwę na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU ze złoża YME w wysokości 281.859 tys. zł. W kolejnych latach rezerwa była sukcesywnie wykorzystywana. W trakcie roku 2016 dokonano aktualizacji wartości rezerwy w związku z doszacowaniem przyszłych kosztów jej usunięcia o kwotę 8.905 tys. zł, patrz [nota 9.4](#). Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość rezerwy wynosiła 13.065 tys. zł. W roku 2016 Grupa wykorzystowała rezerwę w kwocie 37.905 tys. zł.

Informacje na temat projektu YME i szczegóły dotyczące rezerwy na likwidację pozostałej infrastruktury podwodnej związanej ze złożem YME zostały przedstawione także w [nocie 13.2.2](#).

Rezerwa na likwidację i rekultywację kopalń gazu ziemnego na złożach Heimdal

Planowany termin likwidacji aktywów trwałych morskiej kopalni ropy i gazu na złożach projektu Heimdal i rekultywacji terenu przypada na lata 2016 - 2035. Na dzień 31 grudnia 2016 roku w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje ww. rezerwę [w pozycji Pozostałe zobowiązania i rezerwy](#) w kwocie 203.636 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość rezerwy wynosiła 230.767 tys. zł.

Rezerwa na likwidację i rekultywację kopalń gazu ziemnego na złożach Sleipner

Planowany termin likwidacji aktywów trwałych morskiej kopalni ropy i gazu na złożach projektu Sleipner i rekultywacji terenu przypada na lata 2016 - 2033. Na dzień 31 grudnia 2016 roku w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje ww. rezerwę w pozycji Pozostałe zobowiązania i rezerwy w kwocie 582.739 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość rezerwy wynosiła 575.178 tys. zł.

Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwa na zobowiązanie z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Heimdal wynosiła 33.685 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość rezerwy wynosiła 29.379 tys. zł.

Rezerwę na zobowiązania z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Sleipner na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 5.413 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość rezerwy wynosiła 126.506 tys. zł.

26.2 Dotacje

	2016	2015
Stan na początek okresu	35.081	41.918
Dotacje otrzymane w okresie	5.047	516
Dotacje rozliczone w czasie	(5.724)	(7.353)
Stan na koniec okresu	34.404	35.081
w tym:		
część długoterminowa	10.093	11.157
część krótkoterminowa	24.311	23.924

Dotacje dotyczą głównie nieodpłatnie otrzymanych licencji oraz dotacji z EkoFunduszu na wykorzystanie gazu odpadowego z morskiej kopalni ropy naftowej do celów grzewczych.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część